

NOVINARSTVO I DRUŠTVENE MREŽE U BOSNI I HERCEGOVINI

Naziv:

Novinarstvo i društvene mreže u Bosni i Hercegovini

Izdavač:

Pro Educa, Banjaluka

Urednik:

Dragan Močević

Autor:

dr Srđan Puhalo

Asistent u istraživanju:

Aleksandar Popadić, dipl. politikolog

Saradnica na istraživanju:

Diana Irić, dipl. sociolog

Naslovna strana:

Jovana Ljubojević

Mjesec i godina izdanja:

Mart 2016.

Copyright © Centar za edukaciju Pro Educa, All Rights Reserved

Ive Andrića 42, 78 000 Banja Luka

www.proeduca.net

UVOD

Centar za edukaciju *Pro Educa* iz Banjaluke sproveo je istraživanje o korištenju društvenih mreža u novinarstvu, u periodu od 26. januara - 11. februara 2016. godine. Istraživanje je sprovedeno na uzorku od 110 ispitanika iz Bosne i Hercegovine metodom online upitnika, te je obuhvatilo zaposlenike (novinare) javnih i privatnih RTV servisa, te štampanih medija i internet portala. Oko 52% ispitanika dolazi iz Republike Srpske, 44% iz Federacije Bosne i Hercegovine, te 1% iz Brčko distrikta.

Predmet ovog istraživanja činili su:

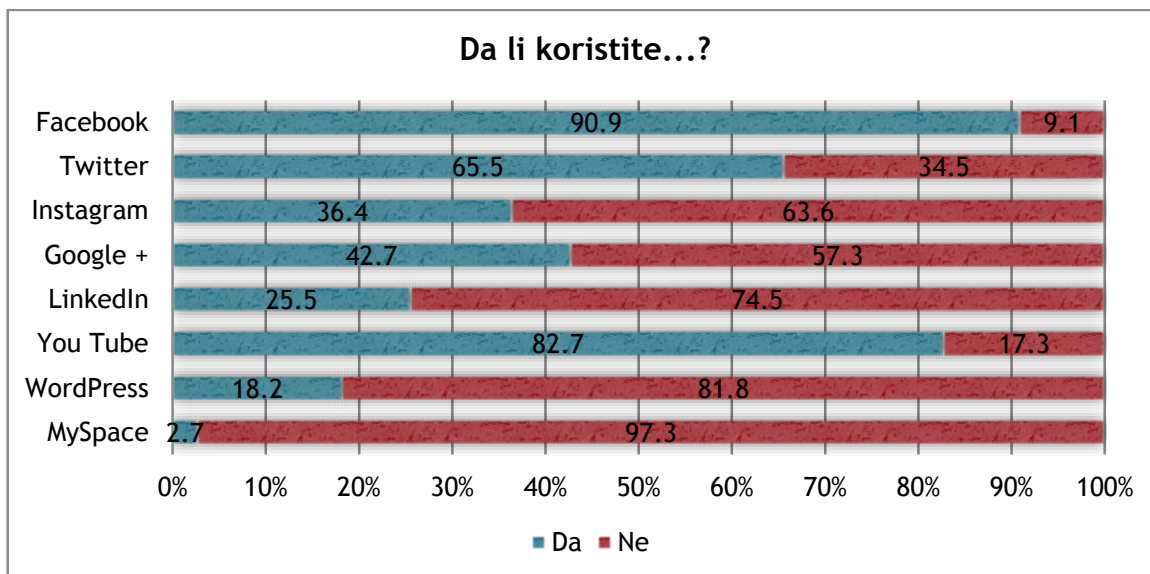
- ❖ *Učestalost korištenja društvenih mreža*
- ❖ *Svrha korištenja društvenih mreža*
- ❖ *Eksplikacije korištenja društvenih mreža u novinarstvu*

Rezultati istraživanja su pokazali da novinari u Bosni i Hercegovini u najvećoj mjeri koriste Facebook (90,9%), zatim YouTube (82,7%), te Twitter (65,5%). Pored navedenih društvenih mreža, 2 od 5 ispitanika koristi Google+, a svaki treći posjeduje profil na Instagramu, dok svaki četvrti posjeduje profil na LinkedIn-u. Facebook je ujedno i društvena mreža koju novinari svakodnevno najviše koriste (čak njih 87%), slijedi YouTube (50%) i Twitter (40%). Prisustvo na društvenim mrežama direktno je proporcionalno praćenju sadržaja koji se na istim javljaju, zatim dijeljenjem informacija i sadržaja, kao i sopstvenim postavljanjem istih na društvene mreže. Disparitet je, međutim, primjetan kod pitanja interakcije i učešća u raspravama na društvenim mrežama, gdje manje od trećine novinara učestvuje u raspravama svakodnevno - odnosno nekoliko puta sedmično. Svaki četvrti novinar u interakciju na društvenim mrežama ulazi tek nekoliko puta mjesečno.

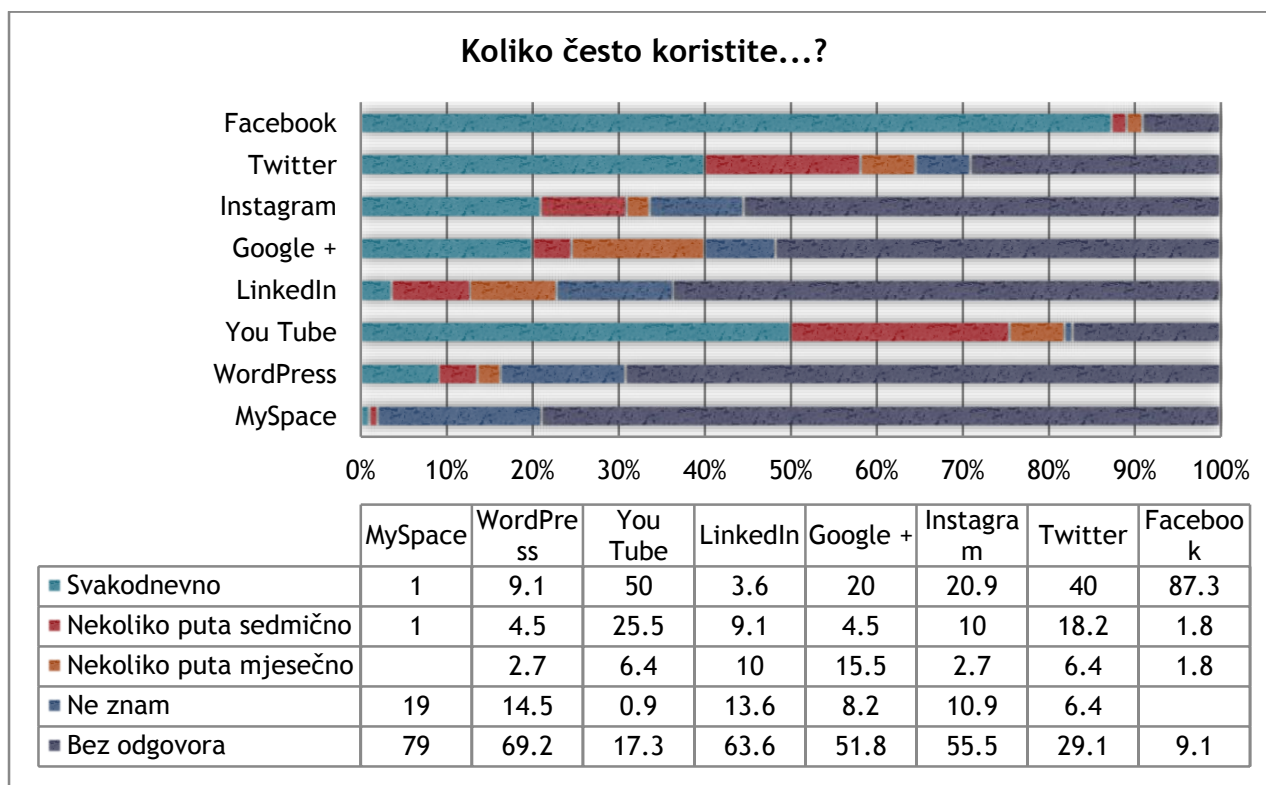
Gotovo 94% ispitanih novinara saglasno je s tim da im društvene mreže značajno pomažu, odnosno da im uglavnom pomažu u obavljanju poslova. Ova pomoć se najčešće ogleda u brzini protoka informacija na društvenim mrežama, što je istaklo oko 85% ispitanika, zatim u mogućnostima dobijanja različitih stavova o aktuelnim događajima (61%), dok ih je više od polovine (51%) navelo da preko društvenih mreža lakše dolaze do sagovornika.

Kada je u pitanju korelacija medijskih sloboda i društvenih mreža u Bosni i Hercegovini, oko 27% novinara misli da su sa pojavom društvenih mreža značajno porasle i medijske slobode u BiH, dok njih 57% takođe misli da je došlo do porasta medijskih sloboda, ali samo donekle. Novinari u Bosni i Hercegovini u najvećoj mjeri čitaju i prate blogove/kolumne bh. autora, dok ih oko 14% piše blog, u najvećoj mjeri za neki online portal, dok mali broj (oko 4%) novinara posjeduje sopstveni, autorski blog.

REZULTATI ISTRAŽIVANJA

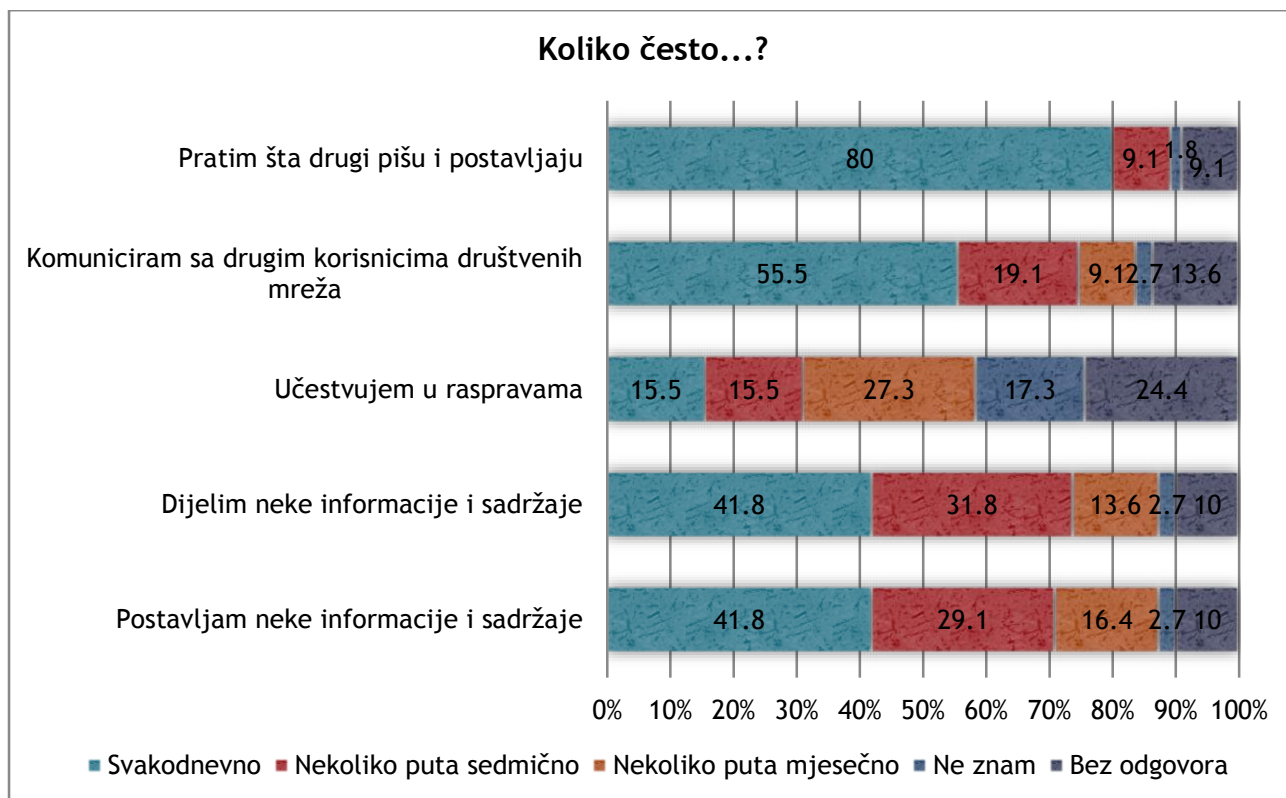

Društvena mreža koju novinari najmasovnije koriste je Facebook (90,9%), slijede YouTube (82,7%), Twitter (65,5%), Google+ (42,7%), Instagram (36,4%) i LinkedIn (25,5%).

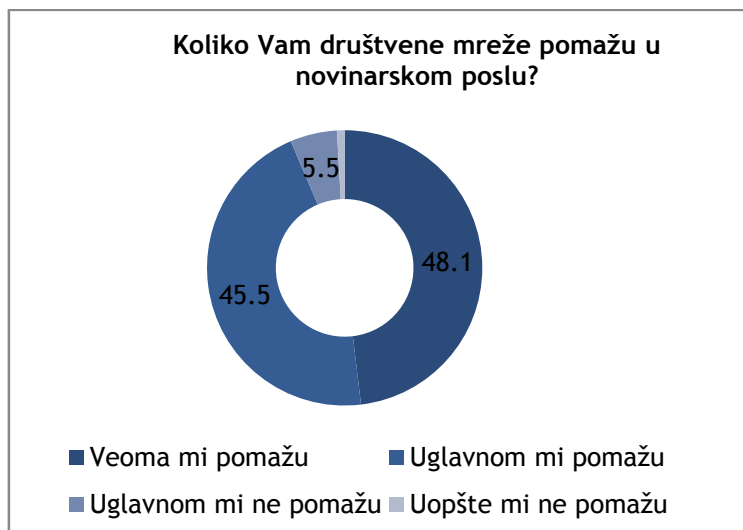

Učestalost korištenja društvenih mreža prati liniju društvenih mreža koje su novinari označili kao one koje koriste. Facebook je daleko najčešće korištena

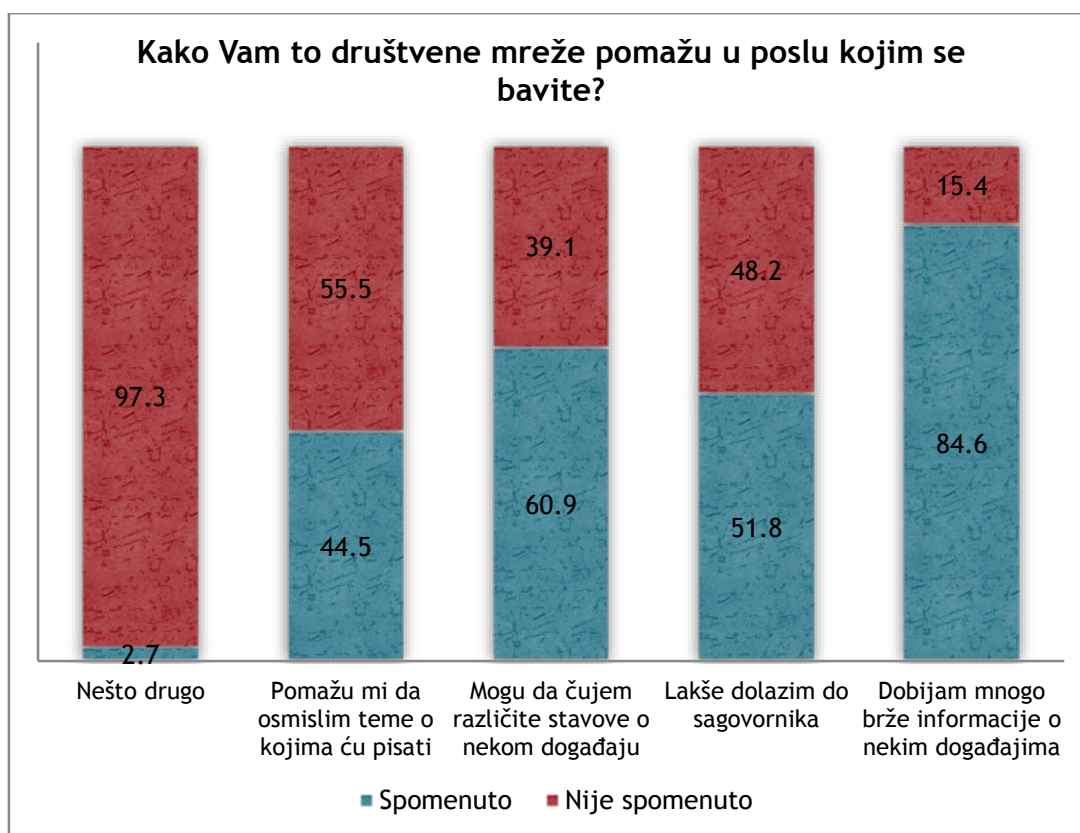
društvena mreža svakodnevno (87,3% ispitanika je reklo da ovu platformu koristi svakodnevno). Svaki drugi ispitanik koristi YouTube svakodnevno, dok Twitter svakodnevno koristi 40% novinara. Jedan od pet ispitanika svakodnevno koristi Google+, odnosno LinkedIn.

Svakodnevnom prisustvu na društvenim mrežama direktno je proporcionalno i praćenje sadržaja koji se na njima javljaju te čak 80% novinara svakodnevno prati šta drugi pišu i postavljaju. Novinari u Bosni i Hercegovini svakodnevno, ili nekoliko puta sedmično dijele (73,6%) informacije i sadržaje putem društvenih mreža, odnosno postavljaju iste (70,9%). 55,5% ispitanika svakodnevno komunicira sa drugim korisnicima društvenih mreža, dok ih 19% nekoliko puta sedmično to čini. Interesantno je da u raspravama na društvenim mrežama svakodnevno, odnosno nekoliko puta sedmično učestvuje 31% novinara, dok 27,3% u raspravama na društvenim mrežama učestvuje tek nekoliko puta mjesečno.

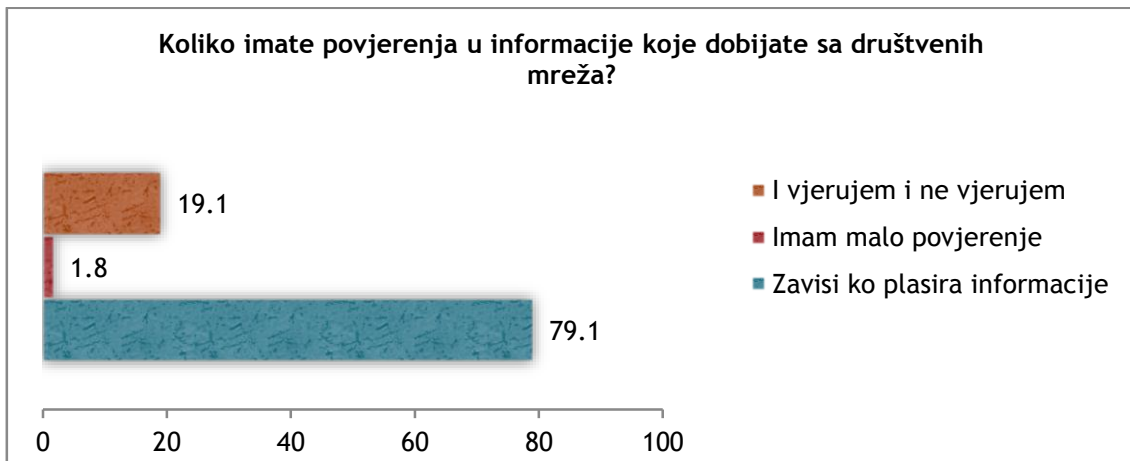

Većina ispitanika bila je saglasna u tome da im društvene mreže pomažu u svakodnevnim poslovima. 48,1% novinara tvrdi da im društvene mreže veoma pomažu u novinarskom radu, a njih 45,5% je reklo da im uglavnom pomaže korištenje društvenih mreža za posao kojim se bave.

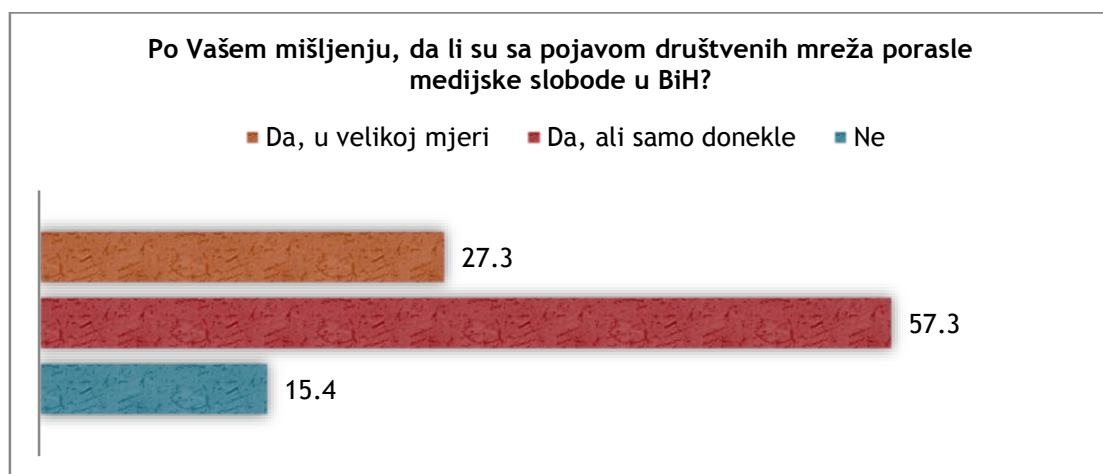

Brzina protoka informacija i dolaska do istih za 84,6% novinara je prednost korištenja društvenih mreža u svrhu posla kojim se bave. Po pitanju sagledavanja

dogadaja iz više perspektiva i različitih stavova o njima 60,9% novinara je reklo da im društvene mreže pomažu u tome. Više od polovine ispitanika (51,8%) istaklo je da putem društvenih mreža lakše dolaze do neophodnih sagovornika. U 44,5% slučajeva društvene mreže služe kao pomoć za smišljanje tema o kojima novinari u Bosni i Hercegovini pišu.

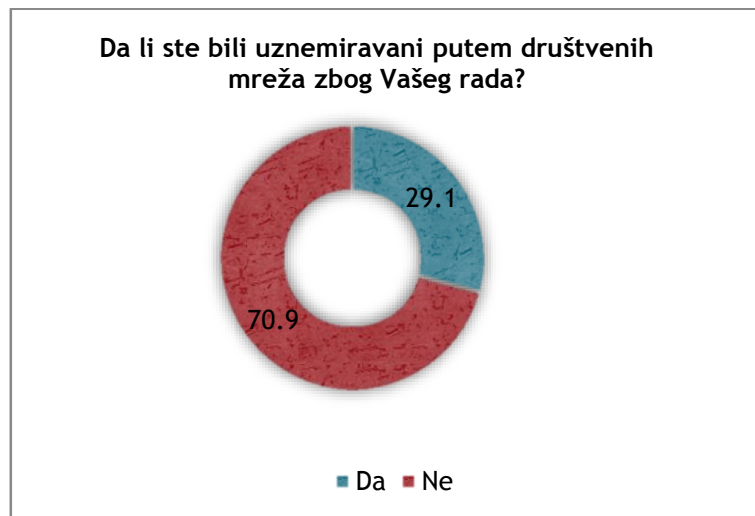

Kada su u pitanju informacije koje dobijaju sa društvenih mreža, novinari u Bosni i Hercegovini u najvećoj mjeri (79,1%) obraćaju pažnju na kredibilitet izvora - odnosno na to ko plasira informacije. 19,1% ispitanika nije u potpunosti sigurno u (ne)tačnost informacija koje dobiju putem društvenih mreža, dok ih 1,8% ima vrlo malo ili nikakvo povjerenje u iste.

Pojava društvenih mreža u kontekstu medijskih sloboda za 27,3% ispitanika je izuzetno doprinijela širenju medijskih sloboda u Bosni i Hercegovini, dok više od polovine (57,3%) tvrdi da je saglasna sa ovom tvrdnjom, ali da je domet ovog napretka ograničen, odnosno da je doprinos medijskim slobodama primjetan -

donekle. Za 15,4% novinara društvene mreže su i dalje irelevantne, kada su u pitanju medijske slobode u zemlji.

Nešto manje od trećine bh. novinara (29,1%) bilo je uznemiravano putem društvenih mreža zbog posla kojim se bave.

Kada su u pitanju javne ličnosti u Bosni i Hercegovini, koje na dobar način koriste društvene mreže, ispitanici su kao takve detektovali isključivo političare. Pet "najboljih" u ovoj kategoriji po mišljenju novinara su:

1. Igor Radojičić
2. Branislav Borenović
3. Damir Mašić
4. Saša Magazinović
5. Fahrudin Radončić

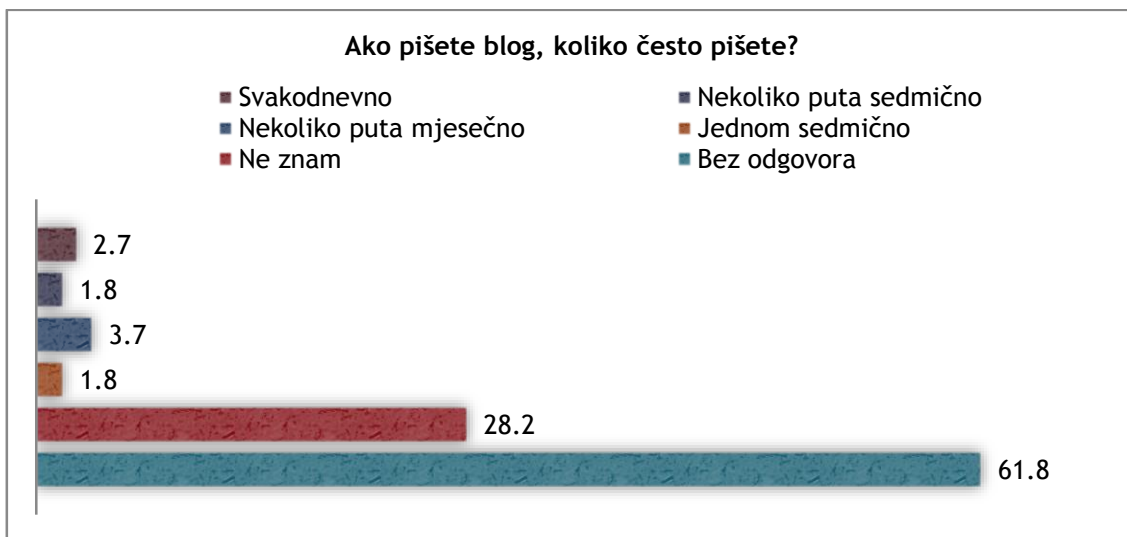
Institucije, organizacije i preduzeća koje dobro koriste društvene mreže, prema mišljenju novinara su: Banjalučka Pivara, Agencija za informaciono društvo Republike Srpske, M:tel, Al Jazeera Balkans, Capital.ba.

Kada su u pitanju sami novinari na društvenim mrežama, pet najbolje ocijenjenih po korišćenju društvenih mreža su:

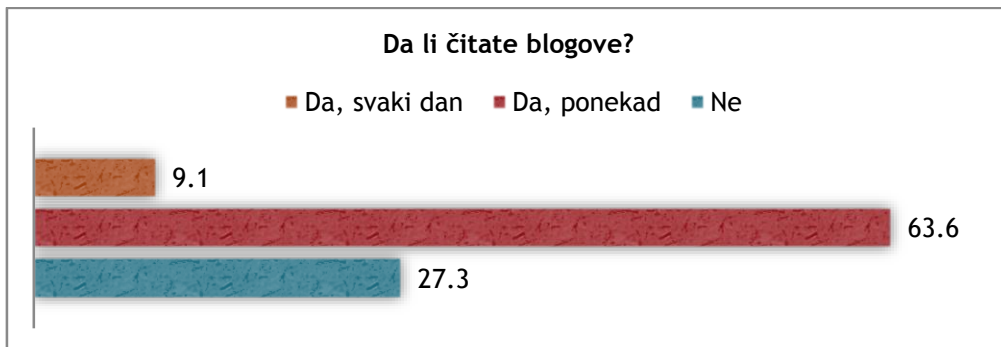
1. Siniša Vukelić
2. Aleksandar Trifunović
3. Dragan Bursać
4. Almir Panjeta
5. Ljiljana Smiljanić

Interesantan je podatak da samo 13,6% bh. novinara piše blogove. Od toga, njih 10% piše za neki portal, dok su ostatak njihovi vlastite blog platforme.

U najvećoj mjeri, novinari koji pišu blogove nisu sigurni koliko često iste objavljuju. 3,7% ispitanika navelo je da nekoliko puta mjesečno piše blogove, 2,7% svakodnevno piše blogove dok 1,8% novinara to čini nekoliko puta sedmično.

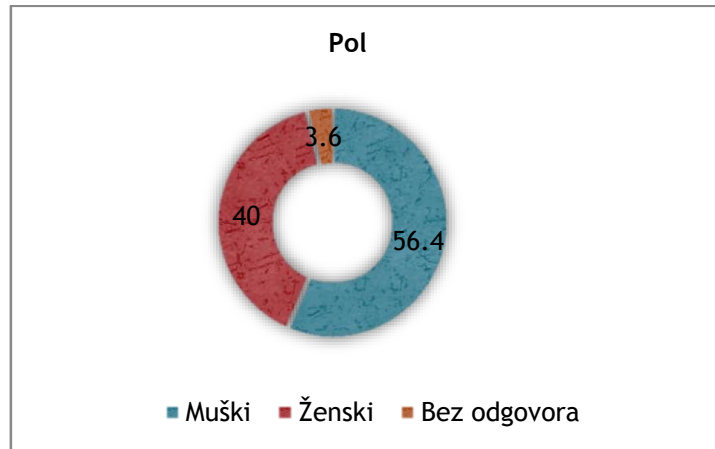

9,1% novinara svakodnevno čita blogove, dok njih 63,6% uglavnom čita. Njih 27,3% reklo je da uopšte ne čita blog postove.

Najčitaniji blogeri:

1. Slobodan Vasković
2. Boris Bajić
3. Hana Kazazović
4. Rajko Vasić
5. Srđan Puhalo

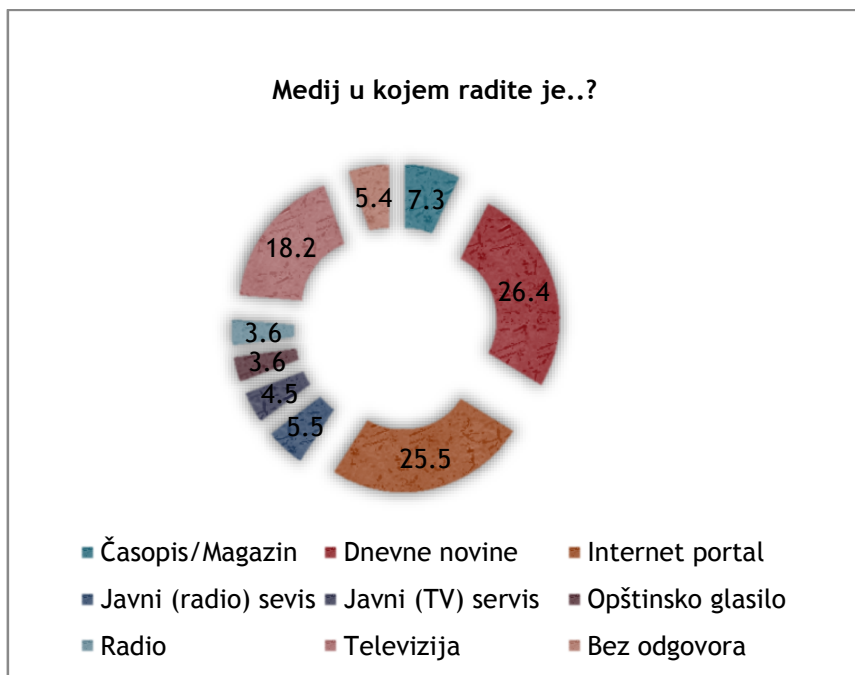
DEMOGRAFSKI PODACI

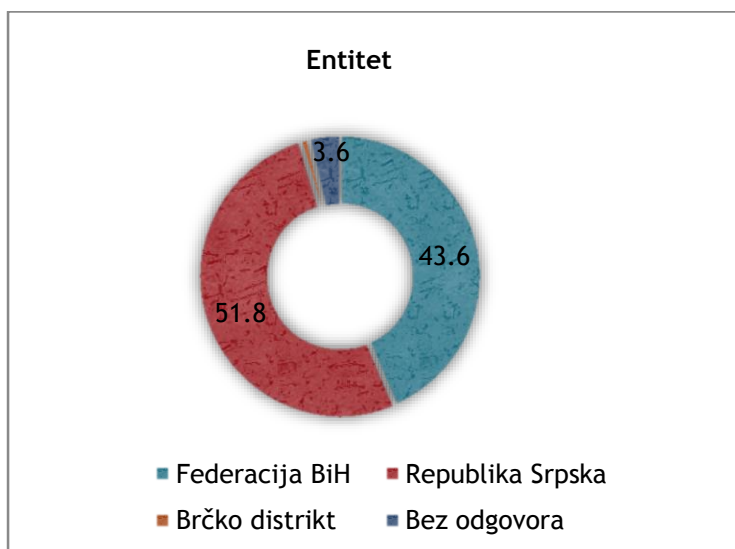
56,4% ispitanika je muškog pola, 40% ženskog, dok je 3,6% odbilo da se izjasni.

60% ispitanika ima završen fakultet, odnosno visoku stručnu sprema. 15,5% posjeduje srednju stručnu sprema, 12,7% magisterij, dok ih 9,1% ima završenu višu stručnu sprema.

26,4% ispitanika dolazi iz dnevnih štampanih medija, 25,5% sa online medija, dok ih 18,2% radi na televiziji. Procenat novinara koji rade u časopisima/magazinima iznosi 7,3% 3,6% ih radi na radijskim servisima. Ostatak ispitanika čine zaposleni u javnim RTV servisima i opštinskim glasilima (13,6%).

51,8% ispitanika dolazi iz Republike Srpske, 43,6% iz Federacije Bosne i Hercegovine, te 1% iz Brčko distrikta. Njih 3,6% nisu odgovorili na ovo pitanje.